

Zpráva z praxe v NTK

Alena Ondřejková

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

2. ročník kombinovaného bakalářského studia
obor Informační studia a knihovnictví

Termín praxe: 9. 9. 2013 – 20. 9. 2013

20. 9. 2013

Jako místo výkonu povinné praxe (stáže) v rámci svého studia jsem si vybrala Národní technickou knihovnu v Praze (NTK). Je to jedna z mála institucí tohoto typu, která veřejně nabízí tuto možnost studentům středních, vyšších odborných a vysokých škol se zaměřením na informační služby a knihovnictví. Odkaz na webových stránkách NTK byl pro mne signálem, že zde již se stážemi mají určité zkušenosti a zárukou toho, že má stáž nebude nahodilá, ale bude mít určitou úroveň, a že zde tedy budu moci k zatím teoretickým znalostem (nabitým studiím) získat i zkušenosti z praxe. Protože patřím do jedné z výše zmíněných kategorií studentů, kontaktovala jsem paní Machalovou, která zde má stážisty na starosti, abych se o podmínkách stáže dověděla více. V NTK jsou velmi vstřícní, co se týče délky stáže i její obsahové náplně. Ještě před uzavřením smlouvy mi byla dána možnost vyjádřit své představy, aby se náplň stáže s mými zájmy, v rámci možností, shodovala. Pak už tedy nic nebránilo tomu, abych druhý zářijový týden nastoupila na čtrnáctidenní stáž do NTK.

Vybavená podrobným časovým harmonogramem jsem v pondělí dorazila ve smlouvenou dobu na Referát vzdělávání NTK, kde už jsem byla, spolu se dvěma kolegyněmi stážistkami, očekávána. Po úvodních školeních z oblasti požární ochrany, bezpečnosti práce a používání informačních technologií jsme vyrazily na personální referát (k aktivaci čipové karty pro pohyb v budově), dále na úsek registrace (k zaevidování, pro možnost vzdáleného přístupu do knihovního katalogu) a poté na exkurzi po budově, která se ukázala být velmi potřebnou... Národní technická knihovna sídlí v moderní budově v Praze 6 – Dejvicích (má 6 nadzemních a 3 podzemní podlaží). Veřejnosti byla zpřístupněna 9. 9. 2009 a její fond v současnosti čítá přes 1,2 milionu svazků dokumentů z oblasti techniky a aplikovaných přírodních a společenských věd. Budova má zaoblený čtvercový půdorys; interiéru, který je koncipován jako otevřený prostor s minimem stěn, dominuje rozlehlé atrium s bočním schodištěm. Člověku, který je zde poprvé, se snadno může stát, že v otevřeném prostoru ztratí orientaci. I když jsou zde na stěnách plánky budovy, v prvních dnech jsem se neubránila častému pohledu na nosné sloupky, abych dle číslic na nich uvedených zjistila, ve kterém patře se vlastně nacházím. Asi po dvou, třech dnech jsem však zdejšímu prostoru přivykla a již s jistotou vyťukávala svůj PIN k zámku dveří v zaměstnanecké části budovy.

První den na pozici stážistky jsem zakončila odpolední praxí v Oddělení správy a ochrany fondu. Byl to den celkem náročný, vzhledem k přívalu nových informací, hesel a kódů pro přístup do systémů. Proto jsem s nadšením uvítala milé pozvání na oslavu 4. výročí otevření knihovny veřejnosti, která shodou okolností připadla právě na pondělí. Knihovna se každoročně o tomto čase snaží udělat nějaký významný „krok kupředu“, tentokrát byly oslavy spojeny s otevřením nové oborové chemické knihovny ChemTK (došlo k integraci NTK a knihovny Vysoké školy chemicko technologické v Praze). Ačkoli bylo slavnostní setkání určeno pouze pro zaměstnance, ani veřejnost nezůstala ochuzena o oslavy spojené se „dnem otevřených dveří“, který se zde koná každý rok v září. Tentokrát byl však naplánován na sobotu 14.9 v rámci Pražské muzejní noci a jako vždy se setkal s velmi pozitivním ohlasem...

Jak už jsem uvedla výše, program mé stáže byl předem naplánován a řídil se dle harmonogramu. Zatímco dopolední blok byl věnován exkurzím po jednotlivých odděleních a referátech knihovny, odpoledne jsme pracovaly na úkolech, které nám byly zadány v rámci praxe. Osobně se mi velmi líbily právě dopolední exkurze, během nichž si člověk mohl udělat obrázek o celkovém chodu knihovny a poznat její zázemí od podzemních skladů až po střechu (a to doslova). Kromě klasických „knihovnických“ oddělení (akvizice, správy katalogu a ANL, výpůjčních a informačních služeb, referenčních oborových služeb...) jsme měly možnost podívat se také do oddělení svým způsobem netradičních

(ČNS ISSN, referát historického fondu, referát PSH, oddělení digitální národní technické knihovny, či na úsek věnující se mezinárodní meziknihovní službě...). K zajímavým exkurzím však patřila např. i návštěva oddělení marketingu a kreativních služeb, správy a provozu NTK, ekonomického odboru nebo prohlídka zázemí s IT specialisty. Jednotliví pracovníci nás vždy seznámili s pracovní náplní daného oddělení, svůj výklad obvykle doplnili o praktickou ukázkou činností, kterým se věnují, případně poukázali na některé problémy, se kterými se potýkají. Velmi mne zaujalo množství projektů, na kterých se zaměstnanci NTK podílejí i nadšením, s jakým někteří z nich o své práci hovoří. A i přesto, že jsme někdy byly informacemi zahlceny natolik, že jsme se „nezmožily“ na žádný dotaz, s odstupem času hodnotím dopolední exkurze jako velmi obohacující a přínosné jak pro studium, tak pro mou budoucí profesní orientaci.

Co se týká odpoledních praxí, měla jsem možnost zapojit se do činnosti celkem čtyř oddělení. V Oddělení správy a ochrany fondu jsem se podílela na kompletaci minulého ročníku Hospodářských novin, který poté zamířil ke knihaři na svázání. V Oddělení meziknihovních služeb jsem v programu MS Excel vytvářela tabulku s ceníkem služeb a v rámci Referátu skladů jsem kontrolovala posloupnost signatur jednotlivých titulů ve skladu. Ačkoli se nejednalo o příliš náročné úkoly i takové jsou pro správné fungování knihovny potřeba. Asi nejvíce času jsem strávila na praxi v Oddělení rozvoje elektronických služeb, kde jsem se věnovala doplňování údajů o umístění digitalizovaných map v Digitální knihovně NTK do tabulky projektu Staré mapy. V rámci tohoto projektu byly digitalizovány a veřejně zpřístupněny celé soubory map (např. Povodí Vltavy a přilehlá panství či krásně zdobený Nautischer Hand Atlas) z 19. století. Zaujal mne však i další projekt tohoto oddělení – eBooks on Demand (elektronické knihy na objednávku), který uživatelům nabízí možnost objednat si z fondu knihovny a partnerských knihoven digitalizaci jakékoli knihy nechráněné autorským zákonem. Tato kniha je zájemci (po zaplacení manipulačního poplatku a paušálu 4 Kč za stránku) doručena jako elektronická kniha ve formátu dvouvrstvého PDF a doplněna o opticky rozpoznatelný text knihy (tzv. OCR), díky kterému je možné v textu vyhledávat nebo jej kopírovat do běžných textových editorů. Velkým přínosem tohoto projektu je fakt, že po dvou měsících je kniha zpřístupněna veřejnosti přes Digitální knihovnu NTK. Do projektu je zapojeno hned několik zdejších pracovníků a mne osobně velmi zaujala netradiční cesta, jak tito lidé oslovují potenciální uživatele (sponzory digitalizace).

Čtrnáct dní strávených v NTK na pozici stážistky uteklo velmi rychle. Bezesporu to pro mne byla dobrá zkušenost, kterou bych doporučila jak studentům středních škol (kterým pomůže zformovat základní představu o chodu knihovny jako celku), tak i vysokoškolákům (kteří výkladu na exkurzích porozumí určitě lépe a dají si ho do patřičných souvislostí). A co říci na závěr? Sluší se poděkovat všem zaměstnancům za jejich přátelské přijetí, odborný výklad i čas, který nám věnovali. A pokud při čtení této zprávy náhodou uvažujete o stáži v NTK vězte, že si odtud odnesete kromě cenných informací, i některá překvapující zjištění. Během exkurzí se například dovíte, že se v budově NTK nalézá „Macocho“ nebo tzv. „nora“ a rovněž získáte odpověď na otázku: proč páni z oddělení provozu ICT občas navštěvují dámské toalety? ☺